

פרוטוקול מס' 45

מישיבת ועדת העבודה ביום ד' כ"ח בשבט תשל"ז, 16 בפברואר 1977, בשעה 8.30.

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזליצו - יו"ר
י. ז. אמיר
ל. דיציאן
י. דרניצקי (יודין)
מ. ורטמן
ה. זיידל

מוזמנים:

מ. גלס - משרד המשפטים
מר מאירי - נציבות שירות המדינה
מ. שקד - נציבות שירות המדינה

יועץ משפטי לוועדה: י. אליאסוף

מזכיר הוועדה: י. נוריאל

רשמה: מ. הלנברג

סדר-היום: חוק שירות המדינה (משמעת)
(תיקון מס' 5), תשל"ו-1975.

=====

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני פותחת את הישיבה.

חוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 5), תשל"ו-1975

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בישיבה הקודמת יחדנו את הדיון לנושא ההשעיה, בסעיפים 19, 20 ו-21 וגיבשנו עמדה. סוכס שגב' מיכל שקד תביא לפנינו את עמדת הנציבות לגבי סעיף 21.

מ. שקד: הגענו למסקנה כי הרעיון להשלים את המשכורת ל-100% אין בו כדי להוסיף על המצב הקיים. הסמכות נתונה בידי בית הדין גם כיום ויש התחשבות במצבו הכלכלי של האיש. אנחנו סבורים שרעיון זה לא ישיג את המטרה של הוועדה להפחית עינוי דין.
מכיוון שיש מקרים בהם אי-אפשר להחזיר אדם לעבודתו אבל בכל-זאת צריך להשלים את משכורתו בגלל מצבו הכלכלי, אנחנו מציעים שבמקרים כאלה יוכל הנציב, לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי, להאריך את ההשעיה. זאת אומרת, שיהיה צורך בשיקול מיוחד כדי להאריך את ההשעיה.

ה. זיידל: האם ההצעה היא להאריך מקסימום עד חצי שנה?

מ. שקד: אני מקווה שלקיצור תקופת ההשעיה והצורך בשיקול מיוחד כדי להאריכה, תהיה השפעה על מהירות הדיונים.

הייתי מהססת מאד להגביל בזמן. יש מקרים שבהם לא יעלה על הדעת להחזיר אדם לעבודה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אנחנו חילקנו את הנושא לשניים. חלק אחד התייחס לדיונים בבית הדין. הצענו שעד שישה חודשים ידובר על 50% ובתום שישה חודשים יחזור האדם לקבל משכורת מלאה.

לגבי הנושא השני אמרנו שבעניינים שאינם חלופיים בבית הדין המשמעותי ושהם בגדר עניין פלילי ונמצאים בבית-משפט שלבית הדין אין שליטה עליהם, במקרים כאלה ידובר על 50% עד שנה ובתום שנה, אם הדיונים נמשכים ללא קשר עם ביטול ההשעיה או אי-ביטולה, הנאשם יתחיל לקבל 100%. זאת אומרת, אחרי תקופה של שנה לא קשרנו את הדברים עם ביטול ההשעיה.

אני מבינה שגב' שקד אומרת עכשיו שאין לכך חשיבות. לדעתי, יש לכך חשיבות. אנחנו אומרים שבתום תקופה של שנה ידובר על 100% אלא אם אב בית הדין מחליט אחרת, בהתחשב בקריטריונים אשר מנחים אותו ל-50%.

לא כן עניין הביטול. הביטול הוא דבר נוסף שגב' שקד עוררה בישיבה הקודמת. עכשיו אומרת גב' שקד, ביטול אמנם כן אלא אם נציב שירות המדינה, בהתייעצות עם היועץ המשפטי, יאריך. אינני מתנגדת לסעיף מסוג זה, אבל אנחנו התייחסנו לעניין התשלום.

מ. שקד: כיום נתונה בידי אב בית הדין הסמכות להקטין או להגדיל את המשכורת. הכלל הוא 50%. ההנחיה שנתן בג"צ לאב בית הדין היא לנהוג לפי המצב הכלכלי. אם המצב הכלכלי טוב - הוא מקטין, במצב אחר - מגדיל. מכל מקום, ככל שעובר הזמן גדל אחוז המשכורת. הסמכות הזאת קיימת ומופעלת. אם נדבר על 100% אחרי שנה, ברור שאין טעם לדבר על הגדלה.

מ. שקד:

היו מקרים שבהם היתה השעיה רק אחרי שהתחיל משפט מפני שפרקליט המדינה סבר שיש מקום להעמיד את האיש לדין אבל לא להשעותו. אם מסתבר שהראיות רופפות - אפשר להחזיר את האיש לעבודה ולהאריך את תקופת ההשעיה רק במקרים קיצוניים. כיצד ינהג אב בית הדין במקרים קיצוניים, במה שנוגע למשכורת? הוא יקבע לפי מצבו הכלכלי של האיש. אני חוששת שמה שמוצע על-ידי הוועדה לא יהיה אפקטיבי כדי להשיג קיצור וזרז ההליכים, ביחוד כאשר אולי קל יותר לשלם כסף מאשר לזרז הליכים.

מ. ורטמן:

אני מציע שנפריד בין השעיה ובין הליכים. איש שאיננו עובד נמצא טובל פעמיים, פעם שאין רוצים בו במקום העבודה ופעם שניה שאיננו מקבל משכורת.

במה שנוגע לתשלום, אני סבור שעלינו ללכת בדרך ההקלה לגבי הנאשם. לדעתי אין להטיל על העובד שיפנה בקשר לתוספת. אני סבור שצריך לקבוע לכל תקופה של מחצית השנה. אני מדבר על שישה חודשים ו-50%. בתום תקופה של שישה חודשים יחזור העובד ויקבל 100% אלא אם בית הדין פוסק אחרת. אם הנציבות חושבת שיש מקרה אשר מחייב הפחתה - היא צריכה לדאוג לכך. אני חוזר ומדגיש שאחרי תקופה של שישה חודשים שבה תשולם לעובד מחצית המשכורת - תהיה השלמה אוטומטית ל-100%, אלא אם בית הדין פוסק אחרת.

י. אליאסוף:

גם במקרה של הליך פלילי בבית משפט?

מ. ורטמן:

בכל המקרים. אנחנו צריכים לנהוג לפי הכלל שאדם זכאי כל עוד לא הורשע.

מ. גלס:

אני מצטער שלא הייתי נוכח בישיבה הקודמת. אני מבקש להביא לידיעת הוועדה דבר אשר נראה לי אישיה כאנגמליה ממויימת, הבחנה בין הליכים משמעתיים ופליליים. אני נגד ההבחנה בין הליכים פליליים ללייטם הליכים משמעתיים.

מ. שקד:

אני מבקשת להגיב על דבריו של חבר-הכנסת ורטמן. אפשר כמובן לקבוע שתהיה משכורת מלאה אחרי שישה חודשים אבל לא תהיה לכך משמעות מעשית דהיינו, לא תוכל להיות התאמה בין זה ובין קצב ההליכים.

אנחנו משעים אדם בדרך כלל כאשר החקירה היא עדיין במסורה. אם הדו"ח המשטרתי מראה שיש ראיות מוצקות לעבירה חמורה - אנחנו משעים. כמובן שמתנהלים הליכים שונים בדרגות שונות ואין זה ריאלי להגדיל את המשכורת כל עוד מתנהלת החקירה.

הקביעה בדבר תשלום בשיעור של 50% נובעת מכך שאם אדם מושעה - יש סיבה להשעייתו, יש נגדו חשד כבד למדי כי אחרת לא היה מושעה. שנית, אדם שאיננו עובד איננו זכאי למשכורת אבל מכיוון שאי-אפשר להניח למשפחתו לסבול נקבע השיעור של 50%. כאמור, אפשר לקבוע שיעור של 100% אבל לא יהיה בכך כדי להתאים לקצב של ניהול המשפט והדבר הזה ירוקן את החוק מחוכנו.

דיברתי עם אב בית הדין בדבר הבחנה בין הליכים פליליים ללייטם משמעתיים. הוא אומר, וזו דעת הנציבות, שאם מדובר על חצי שנה מיום התחלת ההליך - אפשר לקצר את התקופה לארבעה חודשים.

מ. שקד:

צריך לזכור שעובד איננו מושעה בגלל איחורים לעבודה אלא בגלל האשמות אחרות הנוגעות לטוהר המידות, ומקרים כאלה מועברים למשטרה. המשטרה והתביעה, לאחר חקירה, מחליטים אם להעמיד את האיש למשפט פלילי או להסתפק בהליך משמעתי. לפעמים מסתפקים בהליך משמעתי. ברוב המקרים המשמעתיים אין השעיות. רק במקרים פליליים יש השעיות. פעמים רבות יש היסוסים אם להביא ענין לכיתה-המשפט או לבית דין משמעתי. אם להבחין בין ענין פלילי וענין משמעתי - זה נקבע בסופו של הענין ולא בהחלטתו. לכן אנחנו מציעים לא להבחין בתקופות.

ל. דיציאן:

אני חולק על הגישה הזאת. אני חושב שאם אדם מואשם או חשוד בעבירה אשר יכולה להביא להשעייתו ובינתיים גם משעים אותו, הרי ההליך של הגשת כתב האישום והעמדתו לדין צריך להסתיים תוך חצי שנה. אם ההליך נמשך, יש כאן עינוי דין ואז, שלפחות יקבל את משכורתו. לא יתכן מצב שהאיש יהיה מוענש במשך שנים ובסופו של דבר יסגרו את התיק.

מר מאירי:

אנחנו מציעים שידובר על תקופה של שנה.

פ. אליאסוף:

אני מציע שנחזור לנקודת המוצא. המטרה אשר עמדה לפנינו הייתה למנוע עינוי דין ולא להגדיל את שיעור המשכורת. הרעיון בדבר הגדלת שיעור המשכורת הועלה כדי להשיג את המטרה של אי-עינוי דין. אמרנו שיש להניח שאם תועלה המשכורת יהיה בכך כדי לדרבן את זירוז ההליכים.

הרעיון הוא לתת למנגנון חיצוני, לא לשר ולא לנציב השירות אלא לאב בין הדין, שהוא בלתי תלוי, את הסמכות להחליט וכמו שהוא מחליט על גובה המשכורת הוא יוכל להחליט על עצם ההשעיה, על ההשעיה מחדש או הארכתה.

לדעתי, צריך לשקול מה מקדם יותר את מה שאנחנו רוצים להשיג דהיינו, מניעת עינוי דין, אם המשכורת או ענין ההשעיה.

מ. ורטמן:

אנחנו לא דנים על ההשעיה. אנחנו צריכים להגן על החלש שאין לו מנגנון, על העובד, בלי לקבוע מה יהיה דינו. אני מציע שהתשלום של 50% מן המשכורת יסתיים כתום שישה חודשים, אלא אם אב בין הדין פוסק אחרת. יש מקרים שהמשטרה איננה מסיימת את החקירה במשך שישה חודשים. אב בית הדין מקבל את החומר ופוסק להאריך את התשלום המוקטן לתקופה נוספת.

מ. שקד:

אני מבקשת להעיר, כי במקרה שתתקבל הצעתו של חבר-הכנסת ורטמן יהיה עלינו לפתוח בהליכים לפני שישה חודשים, אולי ארבעה חודשים וחצי.

מ. גלס:

כמה אנשים מושעים כיום?

מר מאירי:

117, ש-4 או 5 מהם בבית הדין ו-111 שתיקיהם במשטרה.

מ. גלס:

כמה מהם מושעים יותר משישה חודשים?

מר מאירי:

יותר ממחציתם. רק 40 מושעים פחות משישה חודשים. כ-70 מושעים פחות משנה.

מ. גלס: אם כך, זו בעיה מעשית. אני חשבתי שמדובר במקרים ספורים. עלולה להיות כאן מעמסה מעשית על הנציבות ועל אב בית הדין.

ה. זיידל: צריך להביא בחשבון גם את הנקודה שאם נקבל את הצעתו של חבר-הכנסת ורטמן יהיה בכך כדי להכריח את הנציבות לזרז את ההליכים ולהעמיד אנשים למשפט גם במקרה שהנציבות איננה ממהרת לכך מתוך שיקולים אשר עשויים לזכות אותו.

מ. ורטמן: אנחנו מדברים על מקרים שבהם יש השעיה. אנחנו מדברים על התשלום.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אנחנו מדברים עכשיו רק על ענין התשלום. גם מר גלס סבור שלא צריכה להיות הכחנה בענין התשלום בין מי שמושעה ודינו תלוי בבית המשפט ובין מי שמחנהלת נגדו חקירה במשטרה. אם לא צריכה להיות הבחנה, אין אלא ללכת לפי הצעתו של חבר-הכנסת ורטמן ולדבר על 100% אלא אם אב בית הדין פוסק אחרת.

מ. גלס: אחרי ששמעתי את המספרים שציטט מר מאירי ואם תהיה אפשרות שמישהו יוכל להחליט אחרת, אין ספק שתוטל מעמסה ניכרת על אב בית הדין. יש אפשרויות שונות כדי לפתור בעיה זו של עומס הלכה למעשה. אפשר להעביר את הסמכות למשא-ומחן לאב בית הדין, אולי אב בית הדין יכול למנות הרכב של בית הדין שיחליט אחרת, כי אחרת אב בית הדין איננו יכול לאצול סמכויות. אחרת אני חושש שהחלטה אשר תתקבל תטיל על אב בית הדין עומס שהוא לא יוכל לעמוד בו. השאלה היא כיצד להגן על אב בית הדין. אני מבין שאין כיום ממלא מקום. השאלה היא אם אב הדין יכול למנות חבר אחד או שני חברים או מישהו אחר כדי לאפשר להם החלטה שיפוטית שהיא בידי אחד הגורמים המשמעותיים שהם בלתי תלויים וישחררו בכך את אב בית הדין.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: חבר-הכנסת דרניצקי (יודין) הציע שזה לא יהיה אב בית הדין אלא בית הדין.

מ. שקד: תקופה של ארבעה חודשים וחצי קצרה למדי כדי לעמוד על מצבו של האיש. לפני חצי-שנה אי-אפשר לקבל החלטה.

היתה בקשה, והוועדה הסכימה, להעסיק פנסיונרים במסגרת עבודת בית הדין. אין ממלא-מקום. אנחנו לא מעונינים להוסיף תקנים וברור שקשה יותר לכנס הרכב מאשר לתת לאב בית הדין את הסמכות להחליט. אני מציעה שייקבע מינימום זמן של תשעה חודשים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: זה לא יכול להתקבל.

ל. דיציאן: אינני חושב שעובד מדינה צריך לסבול במקרה של השעיה ולא לקבל משכורת בגלל מחסור בתקנים. זה לא מתקבל על דעתי. זה לא נימוק.

מ. גלס: אני מציע שאב בית הדין יוכל לאצול מסמכותו לחבר בית הדין.

י. אליאסוף: לחבר בית הדין שיש לו השכלה משפטית.

מ. גלס: לחבר בית הדין שהוא כשיר להיות אחד מאלה הזכאים להיכלל ברשימה של שר המשפטים.

מר מאירי: אפשר לדבר על אב בית דין או ממלא מקומו.

מ. גלס:
אני חושש מפני הכבדה עצומה גם על אב בית הדין וגם על ממלא מקומו. אם אפשר לגייס משפטן מבין חברי בית הדין, אני חושב שזו יכולה להיות הקלה מעשית.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
נדבר על אב בית הדין או מי שיוסמך על ידו. אנחנו לא צריכים ליצור מצב שאלה המוסמכים לשבת בדין לא יהיו מורשים להיות אחד מאלה שאב בית הדין יוכל להסמיך אותם.

מ. גלס:
ברשימה של שר המשפטים מצויים אלה שכשירים להיות שופטים בבית משפט שלום. נוסף לכך, ברשימה של נציב שירות המדינה וברשימה של ההסתדרות יש עורכי דין בעלי ותק של שלוש שנים. לפי הצעתו של מר אליאסוף גם אלה יהיו כשירים לשבת בדין.

מר ברוך חקלאי הוא ממלא מקום קבוע.

ה. זיידל: האם הוא מייצג את העובדים?

מ. גלס: לא. הוא מייצג את הנציבות.

מ. שקד:
מכיוון שההצעה המתגבשת היא לקצר את התקופה לחצי שנה, גם בפלילי וגם במשמעתי, אני מבקשת להביא את העניין לפני הנציב ולחזור לעניין בישיבה הבאה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אנחנו לא מדברים על ההשעיה. זה לא עניין שלנו בשלב זה. אנחנו מדברים על החשלום בתקופת ההשעיה. אני מבינה שאנחנו מתאחדים על הצעתו של חבר-הכנסת ורטמן, שעד שישה חודשים יהיה החשלום בשיעור של 50% ובתום שישה חודשים - משכורת מלאה אלא אם אב בית הדין או מי שיוסמך על ידו, מבין חברי הוועדה, שהוא משפטן ומוסמך להיות שופט בית-משפט שלום, יחליט אחרת.

מר מאירי:
אני חושש שהצעה זו לא תעמוד במבחן. רק ברשימה של שר המשפטים יש בעלי השכלה משפטית. הסתדרות עובדי המדינה ממנה חברים בוועדי עובדים, ולא תמיד בעלי השכלה משפטית. לכן אני מדבר על ממלא מקום

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אם כך, אולי נדבר על אב בית הדין או מי שיוסמך על ידו מתוך הרשימות שיוגשו לו, בלי לדבר על משפטן או על בעל השכלה משפטית.

האם יש ממלא מקום על-פי החוק?

מר מאירי: כן.

ל. דיציאן:
אני מציע שהנציבות תביא לישיבה הבאה הצעה שיכולה להתקבל על הדעת.

מ. ורטמן:
אני מציע שנדון על ממלא מקום או מישהו מן הרשימות.

ה. זיידל:

נדמה לי שיש כאן אי-הבנה. מצד אחד אנחנו מדברים על כך שלאחר תקופה של חצי שנה העובד יקבל את מלוא המשכורת ומצד שני דנים בשאלה מי רשאי להפחית. אני מניח שנציג העובדים לא ירצה להפחית משכורת.

פ. אליאסוף:

כשהוא יושב בדין הוא לא נציג העובדים.

ה. זיידל:

לכמה זמן אדם יכול להיות מושעה? האם שנה היא התקופה המקסימלית?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אנחנו לא דנו בשאלת ההשעיה. אנחנו דיברנו על המשכורת. אנחנו אומרים שיש להניח שעצם העובדה שיצטרכו לשלם משכורת מלאה יהיה בה כדי להחיש את ההליכים.

ה. זיידל:

אינני מקבל זאת. לא מספיק שאדם מקבל כסף אם הוא עלול להיות מושעה לתקופה ארוכה. נדבר על תקופת מקסימום של שנה, שרק אב בית הדין יוכל להאריכה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מכינה שנציגי הנציבות מוותרים על כך.

מ. גלס:

מה המצב המשפטי הקיים כיום? גם כיום רשאי העובד לפנות לנציב השירות ולבקש ממנו לשקול מחדש את החלטת ההשעיה ולבטלה מנימוקים שיצוייניו על-ידו. נציב השירות חייב לשקול, חייב להחליט וחייב לנמק את ההחלטה במקרה שאין הוא מקבל את הנימוקים המועלים על-ידי העובד, ואז פתוחה בפני העובד האפשרות לפנות לבג"צ. השאלה היחידה אשר יכולה להתעורר היא אם הסעד שניתן בדרך אל הבג"צ אולי צדקה או מסובכת, אבל מכיוון שהנציב חייב לגלות את הנימוקים שלו - הדרך לבג"צ פנויה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מציעה שלא ניכנס לענין ההשעיה.

ה. זיידל:

אבל במקרה של השעיה הציבור יודע על ההשעיה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

בבית הדין המשמעת הדייונים אינם נמשכים תקופה העולה על שישה חודשים. אשר לבית המשפט - לאיש מאחור אין שליטה על כך.

פ. אליאסוף:

מר מאירי ציין את המספר של 117 מושעים שכ-70 מהם מושעים למעלה מחצי שנה. מה

המצב לגביהם?

מר מאירי:

אם תתקבל החלטה - צריך יהיה להחזיר להם כספים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

להחזיר להם מיום קבלת החוק.

מ. גלס:

זה ענין להוראת מעבר. ללא הוראת מעבר ההחלטה תחול על השעיות חדשות ולא על השעיות קיימות. אני מציע שנדון בנקודה זו אחרי שתתקבל החלטה סופית. אני מבין שגב' שקד מבקשת עוד אפשרות להתייעץ.

איך אנחנו מתייחסים לנושא של ביטול
ההשעיה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אנחנו נותנים אפשרות נוספת לאנשי

הנציבות להחייץ בענין זה.

פיסקה 22 - תיקון סעיף 53

התקלה אשר התגלתה היא בכך שהעבירה
הפלילית, כפי שהיא מוגדרת ומחוארת
עם העבירה שעליה מתנהל אחר-כך המשפט

מ. גלס:

אותה שאלה, האם איך היא עלולה להתעורר
בהקשר של סעיף 64?

י. אליאסוף:

כנראה שכן.

מ. גלס:

אם כן, האם איך צורך בהתאמה?

י. אליאסוף:

אני רושם לפני את הנקודה הזאת ואבדוק
אותה.

מ. גלס:

פיסקה 22 - תיקון סעיף 53 - נחקבלה.
מר גלס יבדוק אם אותה שאלה איננה עלולה להתעורר בהקשר של
סעיף 64.

פיסקה 23 - תיקון סעיף 55

הנאמר בפיסקה זו צריך להיות כפוף
להחלטה הכוללת.

ל. דיציאן:

היא תהיה אקטואלית רק למקרה שכל הענין
מסתיים תוך שישה חודשים.

מ. גלס:

או אחרי כן, אם תהיה הפחתה.

י. אליאסוף:

פיסקה זו צריכה להיות מותאמת לפיסקה
21 שתבוא במקום סעיף 49 לחוק העיקרי.

ל. דיציאן:

לא תהיה חקופה ארוכה משישה חודשים בשום
מקרה, אלא אם בית הדין יפסוק להאריך.

מ. ורטמן:

מה המצב אם הדברים מסתיימים תוך שישה
חודשים? נניח שעובד הושעה ב-1 בינואר

מ. גלס:

וב-1 באפריל מחליט הנציב להחזירו לעבודה זאת אומרת, לבטל את ההשעיה
אבל לא להפסיק את ההליכים מפני שאם הוא מפסיק את ההליכים הוא צריך
לשלם את הכל. אם כן, הוא מבטל את ההשעיה ומעביר את העובד למקום אחר.
מה דינם של ה-50% הנותרים מ-1 בינואר עד 1 באפריל? נאמר שעקרונית
הם ישולמו לו זולת אם הנציב מחליט אחרת.

מ. גלס:

נניח שעובד היה מושעה לתקופה של חצי שנה אבל ההשעיה נמשכה עוד שלושה חודשים ואב בית הדין או מי שהוא מינה החליט שהפחתת המשכורת תימשך. ב-1 בספטמבר מחזירים את העובד לעבודה אבל ההליכים נמשכים - הוא מקבל משכורת זולת אם הנציב מחליט אחרת. אני סבור שזה מה שכתוב.

ה. זיידל:

אני מציע, לאור השינויים המוצעים בסעיף 49, להשאיר את הסעיף המקורי, ללא הסייפה. התיקון בה לתת סמכות לנציב אבל לאור התיקון בסעיף 49 אני מציע להשאיר את הסעיף הקודם. עד כה העובד קיבל את המשכורת ולא היתה סמכות לנציב. התיקון המוצע בא לתת סמכות לנציב. נוכח התיקון בסעיף 49 יש כאן החמרה.

מ. שקד:

אני מבינה שחבר-הכנסת זיידל מציע שבמקרה של ביטול ההשעיה ללא הפסקת ההליכים תישאר בעינה החלטת בית הדין.

אנחנו מציעים את התיקון, כי הוא לטובת העובד. היו מקרים שהנציב נחבק לבטל השעיה, ולא מפני שהאיש לא היה אשם, לפעמים היחה אפילו הרשעה בבית משפט, אבל היחה בקשה לבטל את ההשעיה מפני שהאיש סובל. היו מקרים שבהם הנציב לא ביטל את ההשעיה אם כי היחה לו נטייה לבטל אותה, מפני שהוא סבר שלא יתכן שהאיש יקבל שכר באופן רטרואקטיבי. אם האיש הורשע - אין הצדקה להשלים את משכורתו לתקופה שבה היה מושעה אבל אם תבוטל ההשעיה - המשכורת תשולם. סעיף זה בא לאפשר לנציב לבטל השעיה בלי שיהיה עליו לשלם משכורת רטרואקטיבית.

מ. ורטמן:

הסעיף המוצע הוא לטובת העובד, מדוע? אם הנציב יידע שההחלטה שלו לביטול ההשעיה איננה גוררת אחריה החזרת כספים רטרואקטיבית, אני מניח שהוא ישקול ביתר חיוב החזרת העובד לעבודה גם אם לא הופסקו ההליכים נגדו.

ה. זיידל:

אם היועצים המשפטיים יאשרו סעיף זה אמנם לטובתו של העובד - אסכים לו.

מ. ורטמן:

ניקח דוגמה של עובד אשר הושעה לתקופה של חשעה חודשים ואב בית הדין האריך את תקופת ההפחתה בשלושה חודשים. שבוע אחרי כן הוא מוחזר לעבודה ומתחיל לקבל משכורת מלאה, אבל לא רטרואקטיבית. אם העובד זוכה במשפט - הוא מקבל את מלוא הפרשים.

אבל לעומת זאת ניקח דוגמה אחרת. האיש חוזר לעבודה ומתחיל לקבל משכורת מלאה, לא בעד העבר, הוא מורשע במשפט ומפוטר מעבודתו - המשכורת שקיבל נשארת אצלו.

ל. דיציאן:

פסול מאד בעיני שהנימוק לאי-החזרה לעבודה הוא נימוק כספי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אם הנציב מחליט להחזיר עובד לעבודה - יש לשלם לו משכורת.

מ. גלס:

אם האיש עובד - צריך לשלם לו משכורת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני חוששת שאנחנו נוחנים בידי הנציב סמכויות רבות מאד ללא קריטריונים

שינחו אותו, ודבר זה מפריע לי.

י. לקט:
אני מסכים שנימוק כספי איננו צריך להיות שיקול, והניסוח של הסעיף המוצע מונע, לדעתי, שהנימוק הכספי יהיה שיקול. אני מבין שעלולה להיות הרגשה ששיקול הדעת הניתן לנציב השירות הוא יותר מדי רחב, מכל מקום, אני אינני בטוח בכך, כי ועדת השירות היא המקום שם מתבררים דברים מסוג זה, כל עוד אין החלטה של בית המשפט.

מ. ורטמן:
אם סעיף 55 לא יתוקן, תעמוד לפני הנציב השאלה הכספית, אם אמנם יש הצדקה להחזרת העובד לעבודה ועל-ידי כך גם תשלום רטרואקטיבי.

ל. דיציאן:
מתי המדינה תהיה נזוקה? רק במקרה שהאיש אמנם ימצא אשם.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
כפי שאמרתי, מפריע לי מאד שאנחנו נותנים סמכות כה רחבה בידי איש אחד.

מ. שקד:
ברגע שניתנה לנציב הסמכות להשעות - בכך ניתנה לו סמכות לשלול משכורת. שליטת המשכורת היא בהשעיה. הסמכות הזאת סוייגה בכך שהיא הועברה לאב בית הדין אחרי תקופה של שישה חודשים. אם תתקבל עמדתה של הוועדה בדבר השלמת המשכורת אחרי תקופה של שישה חודשים, כי אז סמכותו של הנציב תהיה שליטת מחצית המשכורת לתקופה של שישה חודשים ולא יותר.

לא יעלה על הדעת שהסמכות לבטל השעיה לא תהיה בידי מי שמשעה.

מ. ורטמן:
החלטנו שבתום תקופה של שישה חודשים העובד מקבל משכורת מלאה. אני חושש שאם הסעיף המוצע לא יתקבל - הנציב יהסס אם להחזיר את העובד לעבודתו.

פיסקה 23 - תיקון סעיף 55 נתקבלה.

פיסקה 24 - תיקון סעיף 63

י. אליאסוף:
מה אומר סעיף 63? הוא אומר שעובד מדינה אשר אחראי אחריות משמעתית על-פי החוק הזה ונוסף לכך הוא אחראי אחריות משמעתית לפי חוק אחר, אפשר לשפוט אותו פעמיים. לפי התיקון מוצע שעובד לא יוכל להישפט פעמיים.

פיסקה 24 - תיקון סעיף 63 נתקבלה.

פיסקה 25 - תיקון סעיף 64

י. אליאסוף:
סעיף 64 עוסק בהתיישנות שנקבע שהיא תקופה של שנה, ונאמר בו "אלא שבחישוב תקופה זו לא יבוא במנין הזמן שבו נמשכו במשטרה או בבית-המשפט חקירה או דיון פלילי בשל אותם מעשה או מחדל". עכשיו מוצע כי יראו את הדיון כנגמר כאשר אין עוד ערעור עליו.

פיסקה 25 - תיקון סעיף 64 נתקבלה.

פיסקה 26 - הוספת סעיף 70

י. אליאסוף:

עובד מדינה מקבל מינוי לפי חוק שירות המדינה דהיינו, מינויו כעובד מדינה בלי לציין את תפקידיו ואח סמכויותיו. נוסף למינוי זה יכול עובד מדינה לקבל סמכויות, מן השר, לפי חוקים שונים. המינוי של שר זה או אחר הוא לשימוש בסמכות שנותן לו השר. נניח שמדובר במינוי שנותן לו שר הבטחון להיות קצין תגמולים. אם האיש סרח ומושעה מעבודתו מתעוררת השאלה אם המינוי הזה נשאר או בטל. מוצע להתלות את הדברים אחד בשני ולהבהיר כי במקרה שעובד סרח בטלות הסמכויות ובטלים המינויים השונים. הכוונה כאן ברורה. יחד עם זאת אני רוצה לשאול: יש מקרים שמינוי ניתן לעובד מדינה לא מפני שהוא עובד מדינה אלא על-פי חוק, האם הנועדה רוצה שגם המינוי הזה, שאיננו קשור בעובדת היותו של האיש עובד מדינה, יותלה לתקופת ההשעיה?

מ. ורטמן:

לי ברור שהכוונה היא לכל מינוי שניתן על-ידי הממשלה לפי חוקים שונים. אבל יש גם מקרים אחרים. עובד מדינה, בגלל היותו עובד מדינה יכול להיות חבר במועצת מנהלים, לאו דווקא מטעם המדינה אלא מטעם גוף אחר. הוא יכול להיות חבר בשירות התעסוקה מטעם ההסתדרות הכללית. אם מדובר במינוי ממשלתי, הכוונה ברורה אבל מה דינו של עובד מדינה שקיבל מינוי לא מטעם הממשלה?

י. אליאסוף:

מדובר במינוי על-פי חוק ומינוי אשר ניתן עקב היותו עובד מדינה.

ל. דיציאן:

לדעתי, לא יתכן שעובד מושעה יוכל להמשיך לכהן בשירות התעסוקה אפילו הוא נשלח מטעם ההסתדרות. מכל מקום, המינוי הוא של שר. לא ההסתדרות ממנה. ההסתדרות שולחת רשימה והשר ממנה.

מ. ורטמן:

מה דינו של שופט עירוני שהוא עובד מדינה אבל העיריה או המפלגה בחרה בו? הוא לא נבחר לתפקידו זה בגלל היותו עובד מדינה. השאלה היא אם במקרה של השעיה פוקע גם המינוי הזה או שאין הוא פוקע.

י. אליאסוף:

ניתן את הדעת לשאלות אלה בניסוח הסעיפים בטופס הלבן.

פיסקה 27 - החלפת סעיף 71

י. אליאסוף:

כיום רשאי שר לאצול סמכויות שלו לאנשים שונים במשרדו. הדבר מנוסח באופן כללי בסעיף 71 האומר: "למנהל כללי, וכך לבעל משרה שתיקבע על-ידי השר בהמלצת ועדת השירות, חהא כל סמכות שבידי השר של משרדו לפי הסעיפים 31, 32, 48 ו-49, זולת אם הורה השר הוראה אחרת." אם כן, כיום הדבר הוא אוטומטי. עכשיו מוצע להפריד ולתת למנהל הכללי, אוטומטית, סמכויות מסוימות זלבעלי תפקידים אחרים רק באופן מיוחד.

מ. ורטמן:

אני מציע שבסעיף קטן (א) נוסיף גם סעיף 31.

ההצעה להוסיף לסעיף קטן (א) את סעיף 31 נחקבלה.

פיסקה 27 - החלפת סעיף 71 נחקבלה.

פיסקה 28 - תיקון סעיף 73

מ. שקד:
עד לאחרונה לא היו האצלות. המשרדים אינם ששים לקבל סמכויות. המצב איננו כזה שפונקציונרים רוצים לקבל סמכויות. לאחרונה אישרה ועדת השירות האצלה לבעלי תפקידים בכירים. לסמנ"כלים של אמרכלות ולמנהלים של יחידות סמך גדולות יש מעט סמכויות. ברור שהעיקרון הוא שלמנהל של יחידת סמך גדולה צריכים להיות אמצעים להפעיל את הסמכויות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: למה לא נסייג את הדברים בדרג?

מ. שקד: זה קשה מאד.

ל. דיציאן: בחוסר ברירה הסכמנו לתיקון המוצע בסעיף 55, שם מדובר על סמכות לנציב ואינני מסכים שהיא תועבר למישהו אחר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אנחנו תיקון את סעיף 55(א) ואילו כאן מדובר על סעיף 55(ב).

י. לקט: אני מציע לא לאצול סמכות להשעיה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: לא פעם אנחנו קובלים על הריכוזיות היחרה ומבקשים שתהיה אפשרות לאצול סמכויות, לכן אני נוטה לקבל את המוצע. אני מסכימה שלא ניתן אפשרות לאצול סמכות בקשר להשעיה.

ההצעה לא לכלול את סעיף 47 נחקבלה.
פיסקה 28 - תיקון סעיף 73 נחקבלה.

פיסקה 29 - הוספת סעיף 73א

י. דרניצקי (יודין): מה פירוש "אלא אם נאמר בפירוש שידיעת ההוראות היא יסוד מיסודות העבירה".

י. אליאסוף: אתן דוגמה. בתקש"יר מצויין שלעובד מדינה אסור לעסוק בעבודה פרטית בלי לקבל לכך רשות. דבר זה איננו כתוב בחוק אלא בתקש"יר. כאשר אדם מתקבל לעבוד בשירות המדינה הוראות התקש"יר חלות עליו. אם הוא עוסק בעבודה פרטית ללא קבלת היתר - הוא מובא לדין. יש שעובד טוען שלא ידע את הוראות התקש"יר בנושא זה, האם אי-אפשר להאשים אותו מפני שלא ידע? היה מקרה שבא לבית המשפט העליון בדרך של ערעור כאשר עובד הושעה בגלל אי-דיווח על עבודות שלו. לא אטעה אם אומר שבפסיקה של בית המשפט העליון אין הוראה ברורה מה קורה כאשר עובד טוען "לא ידעתי", במקרה שמדובר על הוראה בתקש"יר. סעיף זה בא לתת תשובה לפי העיקרון הידוע שאי-ידיעת החוק איננה מזכה. חוק הוא מן המפורסמות וצריך לדעת אותו. התקש"יר איננו מתפרסם כמו "רשומות" ולכן מוצע ששר המשפטים, בהתייעצות עם נציב שירות המדינה, יקבע נוהלים לפרסום הוראות התקש"יר.

אשר לשאלתו של חבר-הכנסת דרניצקי (יודין). יש שאדם עובר עבירה אבל כדי שאפשר יהיה להעמידו לדין צריך להוכיח שהוא אמנם ידע שהוא עובר עבירה. יש שאדם עובר עבירה אבל צריך להתרות בו ולהסב לכך את חשומת לבו ורק אם לאחר ההתראה הוא ממשיך במעשיו אפשר להעמידו לדין.

י. לקט:
מה יהיה המצב עד ששר המשפטים יקבע דרכים ונוהלים לחבאת הוראותיו של תקנון שירות המדינה לידיעת עובדי המדינה?

י. אליאסוף:
הסעיף הבא מדבר על כך שתחילתו של חוק זה כתום ששים יום לאחר פרסומו ברשומות אולם סעיפים 2 עד 4 ו-29 תחילתם בתום ששה חודשים מיום הפרסום.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אני מציעה שייאמר בגוף החוק ששר המשפטים, בהתייעצות עם נציב השירות יקבע תוך ששה חודשים דרכים ונוהלים. לדעתי, צריך לומר גם מה יהיה המצב אם לא תהיינה הוראות.

י. דרניצקי (יודין):
אני מציע שייאמר "בהתייעצות עם נציב השירות והארגון היציג של עובדי המדינה".

בסעיף הנדון יש החמרה, אבל החמרה שאני מסכים לה. אנחנו עומדים על כך שהעובדים צריכים לדעת מה הזכויות שלהם ומה החובות שלהם, וכי הטענה של חוסר ידיעה איננה יכולה להתקבל. מאחר שיש כאן החמרה אשר עלולה להיות יסוד למשפט - צריך שתהיה התייעצות עם הצד הנוגע לענין.

י. לקט:
זה בתחום היחסים שבין הממשלה וההסתדרות.

ל. דיציאן:
אני לא הייתי מסתפק בכך שיש כאן צווי על שר המשפטים, אם כי זה טוב ויפה. אינני רוצה שעובד מדינה יהיה אחראי כל עוד לא פורסמו ההוראות. אי-אפשר להטיל אחריות על צד אחד כשהצד האחר לא מילא את תפקידו.

י. אליאסוף:
המצב המשפטי כיום איננו ברור דהיינו, לא ברור אם התקש"ר הוא מן המפורסמות, או שהוא לא מן המפורסמות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
האם ההוראות שנתקנה תפורסמה ברשומות?
י. אליאסוף:
זה אפשרי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
תוקפו של הסעיף יהיה מיום פרסום ההוראות ברשומות.

י. לקט:
מה יהיה ברשומות?

י. אליאסוף:
הדרכים והנוהלים. אפשר לקבוע בהן כי הוראות חייבות להיות תלויות על לוח המודעות או להימסר לעובד או שהוראות חדשות מסוימות תוצמדנה לתלוש המשכורת.

י. לקט:
ואם לא צורפה הוראה, מה אז הדין במקרה של טענה "לא ידעתי". עלול להיות מצב שעובד יצטרך לחפש את החוברת ואת ההוראות השונות.

מ. שקד:
הערתו של חבר-הכנסת לקט תובא בחשבון כשנכין את הנוסח בלבן. אני מציע שהסעיף הזה יקבל תוקף עם פרסום ההוראות ברשומות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מציעה שנקבל את הצעתו של חבר-
הכנסת דרניצקי (יודין) בדבר התייעצות
עם נציג הארגון היציג של העובדים. הדרכים והנוהלים יותקנו תוך ששה חודשים.
תחילתו של הסעיף כתום ששה חודשים מיום פרסום הנוהלים ברשומות. אני רוצה
שההוראות השונות יגיעו לידיעתו של העובד. אני מבקשת שתהיה תקופה מספקת
מיום פרסום ברשומות על החלתו של הסעיף הזה.

מ. שקד:

אני מקבלת את המוצע על-ידי היושבת-
ראש אבל צריכה להיות הוראה בדבר
התייעצות עם הארגון היציג של העובדים, שאם פנינו ולא נענינו - יצאנו
ידל' חובת ההתייעצות.

ה ו ח ל ט: יצויין בסעיף כל שר המשפטים, בהתייעצות עם נציג
השירות ועם הארגון היציג של העובדים, יקבע, תוך
ששה חודשים, דרכים ונוהלים להבאת הוראותיו של
תקנון שירות המדינה לידיעת עובדי המדינה.

תחילתו של סעיף זה כתום ששה חודשים מיום פרסום
הנוהלים ברשומות.

פיסקה 30 - תחילה

י. אליאסוף:

הנאמר כאן צריך להיות מוחאם למה שנקבע
בפיסקה 29.

אני מכין שלאנשי הנציבות יש הצעות

חדשות.

לנציבות, על דעת משרד המשפטים.

מר מאירי:

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
אנחנו מחליטים לדון בהצעות הנוספות
של הממשלה, שהן על דעת משרד המשפטים
והנציבות ואנחנו לא רואים בהן נושא חדש.

מ. שקד:

כיום יש הבדל בין המבנה של בית הדין
לזה של ועדות המשמעת. בית הדין בנוי
על שלוש רשימות, אבל בית הדין ממנה הרכב, וזה מוכיח את עצמו. לעומת
זאת בוועדות המשמעת יושבים נציגים עם ממלאי מקום. כאשר הוועדה דנה
בעובד ממשרד מסויים אסור שעובד של אותו משרד יהיה חבר בוועדה. אנחנו
מציעים שגם בוועדות המשמעת יהיה הרכב כמו בבית הדין.

מר מאירי:

נציגות העובדים קיבלה זאת בברכה.

מ. שקד:

כיום הקנס המקסימלי שאפשר להטיל אותו
כאמצעי משמעת הוא סכום של 100 לירות.
סכום זה נקבע בשנת 1963. אנשי הסתדרות עובדי המדינה הסכימו להעלות את
הסכום ל-300 לירות ואילו אנחנו מציעים להעלותו לסכום של 500 לירות.

מר מאירי:

ההצעה המקורית שלנו היתה 1000 לירות
והיינו מוכנים לרדת ל-500 לירות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני בעד סכום של 500 לירות. מכל מקום,
נשאר את הנקודה הזאת פתוחה.

י. אליאסוף:
אחרי שנחקבלה החלטה עקרונית לפתוח את
דלתות בית הדין צויין שהדבר מחייב
השלמתן של הכנות הקשורות בעצם פתיחת הדלתות.

ההוראות המוצעות להשלמה תבואנה אחרי
סעיף 41 לחוק העיקרי.

מ. שקד:
ההצעות בדבר ועדות המשמעת מתחייסות
לסעיפים 19-21.

י. אליאסוף:
אני מציע שיוחלט שההצעות הנוספות תיכללנה
בנוסח הלבן.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אני חוזרת ומדגישה שהוועדה איננה רואה
בהצעות אלה נוסח חדש. הן תיכללנה בנוסח
הלבן שיובא לפנינו.

מ. שקד:
יש כמה שאלות שנשארו פתוחות. הכל ייכלל
בנוסח הלבן.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.